

Zobrazovanie diskriminácie v médiách.

Mediálny monitoring 2021

Slovenské národné stredisko pre ľudské práva pravidelne mapuje a vyhodnocuje, ako sa vo verejnom diskurze hovorí o ľudskoprávných témach. Vo svojej najnovšej správe zverejnilo výsledky monitoringu médií so zameraním na zobrazovanie problematiky diskriminácie v médiách.

Cieľom monitoringu médií o zobrazovaní diskriminácie bolo:

- **zmapovať**, akým spôsobom je problematika diskriminácie prezentovaná v mediálnom diskurze na Slovensku;
- **zmapovať**, o akých prípadoch či formách diskriminácie média prevažne informujú verejnosť;
- **analyzovať a vyhodnotiť**, či médiá túto problematiku dostatočne a najmä korektne vysvetľujú;
- **prispiieť k zvýšeniu povedomia** o význame korektnej verejnej diskusie o problematike diskriminácie pre zvyšovanie schopnosti širšej verejnosti rozoznať, kedy sa stanú obeťou diskriminačného konania

Analýza sledovala 1 563 mediálnych príspevkov zo 46 najsledovanejších médií v období január až jún 2021, ktoré obsahovali kľúčové slovo „diskriminácia“.

Kľúčovým právnym predpisom v problematike diskriminácie je zákon o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej ako „antidiskriminačný zákon“, prípadne ADZ). V § 2 ods. 1 uvádza, že **dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania spočíva v zákaze diskriminácie z dôvodu pohlavia, náboženského vyznania alebo viery, rasy, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie, manželského stavu a rodinného stavu, farby pleti, jazyka, politického alebo iného zmysľania, národného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia alebo z dôvodu oznámenia kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti.** § 3 ods. 1 zároveň vymedzuje oblasti, v ktorých vyššie spomínané zásady platia. **Podľa tohto ustanovenia je každý povinný dodržiavať zásadu rovnakého zaobchádzania v oblasti pracovnoprávných a obdobných právnych vzťahov, sociálneho zabezpečenia, zdravotnej starostlivosti, poskytovania tovarov a služieb a vo vzdelávaní.**

Záver a zistenia

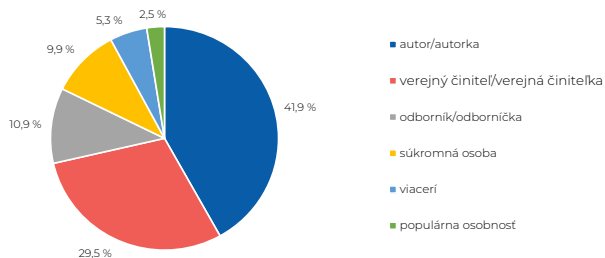
Pozorovali sme **kritický podiel reportovaných incidentov označených ako diskriminačných, ktoré však z hľadiska dôvodov a oblastí plne nespádajú do rozsahu vymedzeného antidiskriminačným zákonom.** Príkladom bola prebiehajúca verejná diskusia o protipandemických opatreniach, najmä v súvislosti s očkovaním, pri ktorých vtedy ešte odborná diskusia jasne nepotvrdila, či by mohlo ísť o diskrimináciu. Týkalo sa to ale aj informovania o dôvodoch a oblastiach diskriminácie nad rámec tých upravených v právnom poriadku. Takéto informovanie môže mať za následok nejasné až nesprávne vnímanie diskriminácie a jej právnej úpravy verejnosťou a tým pádom aj ťažkosti pri identifikácii diskriminačného konania v každodennom živote.

Dôležitým zistením bolo tiež poukázanie na **chýbajúci kontext reportovanej diskriminácie.** Viac ako polovica analyzovaných príspevkov o diskriminácii informovala vágne na strednej alebo dokonca silnej úrovni. Zároveň často chýbali informácie o diskriminovanej a diskriminujúcej strane či ďalších okolnostiach, za akých k diskriminácii došlo. Aj táto skutočnosť naznačuje pomerne voľné narábanie s konceptom diskriminácie v mediálnom priestore.

Zásadným zistením je aj **nízka miera viditeľnosti odborníkov a odborníčok** v mediálnom priestore. Ide o dôležitý aspekt s výrazným vplyvom na korektnosť interpretácie diskriminácie a jej foriem a predchádzajúcej deformácii pojmu aj verejných diskusií o tejto problematike.

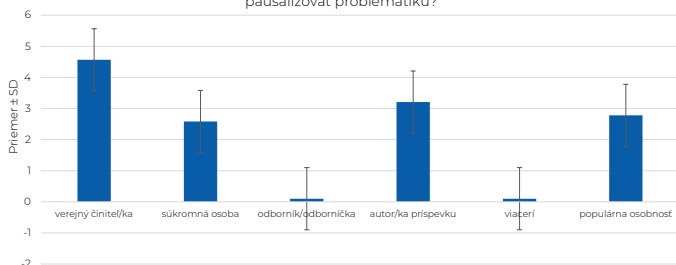
Kto v médiách hovorí o diskriminácii

Výsledky ukazujú, že médiá k problematike diskriminácie prinášali viac vyjadrení verejných činiteľov a činiteľiek než odborníkov a odborníčok (Graf 1), ako aj to, že tendencia zľahčovať sa najčastejšie objavovala v príspevkoch, v ktorých o diskriminácii hovorili verejní činitelia alebo čiteľky (Graf 2).

Graf 1 Percentuálne podiely príspevkov podľa toho, koho vyjadrenie o diskriminácii je v centre príspevku

Má príspevok tendenciu zjednodušovať, zľahčovať, generalizovať, relativizovať či paušalizovať problematiku?

Koho vyjadrenie o diskriminácii je v centre pozornosti príspevku?

Graf 2 Tendencia k zľahčovaniu pojmu diskriminácia podľa toho, kto tému diskriminácie prináša

V slovenskom mediálnom prostredí sa pojem diskriminácia používa pomerne voľne, čo neprispieva k lepšiemu porozumeniu tohto pojmu širokou verejnosťou. Zo strany relevantných aktérov je preto potrebné vyvinúť úsilie na zvyšovanie povedomia v tejto oblasti tak, aby široká verejnosť dokázala rozpoznať diskriminačné konanie a vedela, ako sa mu brániť.

Publikácia *Zobrazovanie diskriminácie v médiách - mediálny monitoring za rok 2021* je dostupná na stiahnutie a prečítanie na webovej stránke Strediska: <https://bit.ly/3iRnee3>

